

О. О. Панова,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3533-5076>**С. Є. Макознак,**

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ДЛЯ ЕКСТРАДИЦІЇ, ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСОБИ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна
E-mails: panova_oksana@ukr.net, 6909829@stud.nau.edu.ua

*Метою статті є аналіз міжнародно-правових актів (міжнародних угод, конвенцій) щодо екстрадиції та їх вплив на українські процесуальні положення в цьому аспекті, що дасть нам зрозуміти, наскільки вони є правовою основою екстрадиції; обґрунтування правових підстав для екстрадиції, як гарантія забезпечення прав осіб, які вчинили кримінальне правопорушення. **Методи дослідження:** використано комплексний аналіз нормативно-правових актів, наукової літератури та практики застосування кримінального процесуального законодавства. **Результати:** обґрунтовано, що міжнародно-правові угоди, договори щодо екстрадиції, ратифіковані Україною, є однією з форм співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю. В свою чергу, Конвенції, договори між державами й інші правові акти щодо видачі особи мають розрізнену систему міжнародно-правових інструментів. Зауважено, що загальновизнані міжнародні стандарти у галузі прав людини, зокрема щодо забезпечення права на життя, свободу та особисту недоторканність, на судовий захист тощо, мають принципове значення при видачі особи, що здійснила кримінальне правопорушення. Визначено, що певною мірою міжнародні норми про видачу правопорушників були систематизовані і відображені в кримінально-процесуальному кодексу України, положення якого є гарантією забезпечення прав особи, яка підлягає екстрадиції. **Обговорення:** метою екстрадиції є перешкода ухиленню від правосуддя за скоєний злочин. Аналізу конвенцій й КПК України довів, що правові положення є вичерпними і не підлягають розширювальному довільному тлумаченню.*

***Ключові слова:** екстрадиція; видача осіб; кримінальний процесуальний кодекс України; правове регулювання; конвенція; міжнародне-правове співробітництво.*

Постановка проблеми та її актуальність. Починаючи з 2014 року рф здійснює неспровоковану збройну агресію проти України, яка захищає не тільки суверенітет й незалежність, а ще свою історію, свої цінності, і тим самим, будує своє майбутнє, майбутнє більшості Старого Світу. Незліченні злочини вчинені рф (вбивства цивільного населення, застосування хімічної зброї, зґвалтування, мародерство, викрадення людей, у тому числі, дітей, насильницька депор-

тація населення, насильницьке переміщення населення, знущання над військовополоненими, окупація територій, ядерний терор), порушили незлічимо норм міжнародного права й положень конвенцій, більшість з яких рф й ратифікувала.

За ці всі злочини, Україна прагне притягнути до відповідальності усіх осіб, винних у цьому. Бо не має часу давності усім згаданим злочинам. В цьому світова спільнота може допомогти: необхідно виходити зі снодійного багаторічного

стану спостерігача до конкретних кроків. І на-решті, трохи схаменулося спільнота. У березні Судді Міжнародного кримінального суду (МКС) видали ордери на арешт у контексті ситуації в Україні президента росії Володимира Путіна та російської дитячої омбудсменки Марії Львової-Белової.

На шляху інтеграції України до Європейського Союзу, українське правове законодавство, в тому числі, кримінально-процесуальний кодекс, має відповідати положенням міжнародно-правовим стандартам й вміню його практично-го застосування.

В сучасних умовах боротьби зі злочинністю екстрадиція розглядається як суттєвий елемент системи міждержавного співробітництва. Актуальність екстрадиції на сьогоднішній день вимагає активної міжнародної співпраці в цьому питанні.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Проблеми екстрадиції вивчались у працях В. Березняка, С. Вихрист, В. Зуєв, В. Попко, Ю. Черноус та інші. С. Вихрист досліджує співвідношення міжнародного та національного права щодо екстрадиції. В. Попко приділяє значну увагу міжнародно-правовим актам в аспектах видачі особи. В. Зуєв вивчає практику міждержавного співробітництва щодо екстрадиції, аналізує застосування екстрадиційних процедур та їх вплив на видачу особи. Перелічені й не тільки наукові дослідники заклали основи екстрадиції як інституту прав особи.

Незважаючи на значну кількість досліджень у цій сфері, питання визначення правових підстави для екстрадиції, як гарантії забезпечення прав особи потребують подальшого вивчення з огляду на динамічний розвиток суспільних відносин у цій сфері, зміни законодавства тощо.

Мета статті полягає у визначенні процесуальних аспектів екстрадиції як одного з ключових елементів системи міждержавного співробітництва у кримінальних провадженнях; обґрунтування правових підстав для екстрадиції, як гарантія забезпечення прав осіб, які вчинили кримінальне правопорушення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз міжнародних угод, конвенцій, норм національного законодавства, дає зрозуміти, що

вони є правовою основою екстрадиції. Низка міжнародних конвенцій, договорів є гарантом щодо прав людини в процесі екстрадиції. Правове регулювання екстрадиції осіб не охоплюється одним правовим актом, воно має різноманітні міжнародно-правові угоди, договори, конвенції тощо.

Питання екстрадиції вирішується у рамках чисельних конвенцій, міжнародних угод, договорів між державами та в рамках Інтерполу, Європолу та інших міжнародних організацій [6].

Умовою забезпечення на національному рівні прав та свобод осіб під час екстрадиції виступають кримінально-правові та кримінально-процесуальні норми. В основі видачі особи має бути неупередженість правосуддя та дотримання прав особи.

Видача особи являється юридичною процедурою, залежить від конкретних обставин справи. Екстрадиція — не покарання особи, це форма заподіяння ухиленню від правосуддя за скоєне кримінальне правопорушення. Тим самим, світова спільнота використовує таку міжнародно-правову допомогу в питаннях екстрадиції особи у боротьбі зі злочинністю.

У кримінальний процесуальному кодексі (далі КПК) України в частині гарантій особам, відносно яких застосовується процедура екстрадиції повністю сприйняті українським законодавцем міжнародно-правові гарантії.

Зупинимось на основних положеннях процесуального порядку видачі особи визначеним українським КПК, які полягають у наступному:

1) Запит про видачу особи направляється за умови, якщо за законом України хоча б за один із злочинів, у зв'язку з якими запитується видача, передбачено покарання у виді позбавлення волі на максимальний строк не менше одного року або особу засуджено до покарання у виді позбавлення волі і невідбутий строк становить не менше чотирьох місяців (ч. 1 ст. 573 КПК) [5].

2) Центральні органи України щодо екстрадиції - це Офіс Генерального прокурора під час досудового розслідування, Міністерство юстиції України під час судового провадження або виконання вироку (ч. 2 ч. 3 ст. 574 КПК) звертаються із запитом про видачу особи (екстради-

цію) до компетентних органів іноземних держав або розглядають запити про видачу особи (екстрадицію) [5].

3) клопотання про видачу особи складається у письмовій формі, повинно містити дані про особу, видача якої вимагається і готує слідчий, прокурор здійснює нагляд за додержанням законів. клопотання засвідчується печаткою та перекладається мовою, передбаченою передбаченою міжнародним договором України (ч. 1, ч. 2, п. 3 ч. 8 ст. 575 КПК) [5].

4) До клопотання додаються: засвідчена копія ухвали слідчого судді або суду про тримання особи під вартою; копія вироку; довідка про відомості, які вказують на вчинення кримінального правопорушення особою або довідка про докази, якими підтверджується винуватість; положення статті закону України про кримінальну відповідальність, за яким кваліфікується кримінальне правопорушення; висновок компетентних органів про громадянство особи; довідка про частину невідбутого покарання, якщо йдеться про видачу особи, яка вже відбула частину призначеного судом покарання; інформація про перебіг строків давності; інші відомості, передбачені міжнародним договором України (п. 1-8 ч. 2 ст. 575 КПК) [5].

5) Затримання на території України особи, яка розшукується іноземною державою здійснюється уповноваженою службовою особою (ч. 1 ст. 582 КПК) [5].

6) Особа, яка вчинила злочин за межами України, застосовується тимчасовий арешт (ч. 1 ст. 583). Для забезпечення видачі особи застосовується запобіжний захід у вигляді тримання під вартою або запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою (ст. 584, 585 КПК) [5].

7) Тимчасовий арешт (екстрадиційний арешт) здійснюється з метою проведення екстрадиційної перевірки (ст. 587 КПК) та прийняття рішення щодо видачі особи або відмови у видачі особи (ст. 587, 588 КПК) [5].

8) Відмова у видачі особи здійснюється: якщо на час прийняття рішення про видачу особа є громадянином України; якщо злочин, за який не передбачене покарання по законам України; якщо минув вирок за злочин або строк давності притягнення особи до кримінальної відповіда-

льності; не надані компетентними органами на вимогу додаткові матеріали або данні; якщо екстрадиція суперечить зобов'язанням України за міжнародними договорами; якщо видача особи суперечить інтересам національної безпеки України (ст. 589 КПК) [5].

9) Особа, стосовно якої розглядається питання про видачу (екстрадицію) має право: бути повідомленим щодо запиту про видачу; мати захисника, перекладача; повідомити у разі затримання близьких родичів і членів сім'ї; брати участь у судовому розгляді питань, пов'язаних із затриманням під вартою і висловлювати свою думку; ознайомитись із запитом про видачу та одержати копію; оскаржувати рішення про тримання під вартою, про задоволення запиту про видачу; отримати переклад судового рішення (п. 1-9 ч. 2 ст. 581 КПК) [5].

Саме ці положення процесуального порядку є гарантією забезпечення прав особи, яка підлягає видачі за кримінальне правопорушення. Цей порядок є непорушним, але в разі порушення будь-якого процесуального положення є підставою для оскарження рішення щодо екстрадиції.

З цього виходить, що саме кримінально-процесуальні положення, які є гарантією забезпечення прав особи, яка задіяна в процесі екстрадиції, здатні протистояти позаправовому використанню запитуючою державою, яку вона покинула, рятуючись від репресій, з метою кримінального переслідування цієї особи.

Саме міжнародні конвенції, угоди, договори між державами здатні накладати обмеження як на процедуру екстрадиції, так і на питання про кримінальну відповідальність за діяння, в яких присутній політичний аспект. Міжнародні норми відмовляють у видачі особи, яка покинула країну за політичні правопорушення, за переслідування на підставі її раси, релігії, національної приналежності.

Кожен запит на видачу особи ретельно перевіряється, особливо з політичним аспектом, і після висновку приймається рішення щодо екстрадиції особи. На прикладі аналізу КПК України, ми переконливо впевнились щодо відмов у видачі особи.

Особа, яку передбачається видати, повинна мати інформацію щодо правової основи арешту

і категорії законного обмеження її свободи. На думку В.В. Зуєва, подібного роду інформування пов'язане зі здійсненням ефективного захисту від застосування примусових заходів, що стосуються екстрадиції [3, с. 93]. Тобто арешт будь-якої людини має бути законним й обмеження волі, так само, мають законні категорії.

Досліджуючи екстрадицію як інститут «видачі особи» звернемо увагу на витоки національного кримінально-процесуального кодексу України - Конвенцію про екстрадицію від 26 грудня 1933 р., до якої Україна приєдналося 18 жовтня 2022 року. Згідно даної Конвенції (ст. 3) екстрадиція не здійснюється [4]:

- коли до арешту обвинуваченої особи закінчилися строки давності притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку відповідно до законодавства запитуючої держави або запитуваної держави;

- коли обвинувачена особа відбула своє покарання в країні, де був вчинений злочин, або коли вона могла бути помилувана чи до неї могла бути застосована амністія;

- коли обвинувачену особу засуджено або відносно неї триває судове провадження у запитуваній державі за діяння, у якому її обвинувачують і на якому ґрунтується запит про екстрадицію;

- коли обвинувачена особа повинна постати перед будь-яким надзвичайним трибуналом чи судом запитуючої держави. Військові суди не вважаються такими трибуналами;

- коли правопорушення має політичний характер або пов'язаний з ним. Замах на життя глави держави або членів його сім'ї не вважається політичним правопорушенням;

- коли правопорушення є суто військовим або спрямоване проти релігії;

- запитуваної держави є можливість не видати особу, екстрадиція якої вимагається, якщо вона є її громадянином [4].

Переконаємося, що правові положення конвенцій щодо екстрадиції українські законодавці систематизували й втілили в КПК України.

Ця Конвенція не скасовує та не змінює договори, які на сьогоднішній день є чинними між державами, що її підписали (ст. 21) і залишаєть-

ся чинною протягом необмеженого часу (ст. 22) [4].

Конвенцію про екстрадицію ратифікували окрім США такі країни, як Аргентина, Уругвай, Парагвай, Перу, Болівія, Бразилія, Еквадор, Колумбія, Куба, Чилі, Мексика, Нікарагуа та ін.

Продовжуючи аналізувати спільні дії світової спільноти у галузі права щодо екстрадиції неможливо не зупинитися на розгляді Європейської конвенції про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року, підписаною країнами-членами Ради Європи. Україна приєдналася до Конвенції 29 травня 1997 року. Деякі положення даної Конвенції схожі з попередньою:

- видача правопорушників, які караються утриманням під вартою на максимальний термін не менше одного року або якщо винна особа і вирок про ув'язнення або постанова про утримання під вартою від запитуючої держави, термін покарання не менше чотирьох місяців (п. 1 ст. 2) [1];

- видача не здійснюється за політичне правопорушення (п. 1 ст. 3), за покарання на підставі її раси, релігії, національної приналежності (п. 2 ст. 3), у зв'язку із закінченням строку давності (ст. 10), не видаються власні громадяни (ст. 6), у видачі може бути відмовлено, якщо за правопорушення у запитуючої держави передбачена смертна кара (ст. 11) [1];

- військові правопорушення вилучені з цієї Конвенції (ст. 4) [1];

- видача здійснюється за фінансові правопорушення.

А от і особливості цієї Конвенції: будь-які держави, які підписали цю Конвенцію і їх законодавство не передбачає видачу правопорушника, дозволяється вилучити із сфери застосування цієї Конвенції правопорушення, по яким надходить запит у видачі правопорушника (п. 3 ст. 2) [1]. Більш того, Конвенція про видачу правопорушників щодо тих країн, до яких вона застосовується, змінює положення будь-яких двосторонніх угод, конвенцій або договорів, які регулюють видачу правопорушників між будь-якими двома договірними сторонами (п. 1 ст. 28) [1]. Тобто, ця Конвенція ст. 28 закріплює своє домінуюче верховенство у питаннях видачі

правопорушників над усіма міжнародно-правовими актами.

Міжнародна правова допомога від конвенцій, угод щодо екстрадиції передбачає захист основоположних свобод людини від свавільних арештів, незаконних запитів про видачу. Неодноразово доводили на прикладі аналізу конвенцій й КПК України, що правові положення є вичерпними і не підлягають розширювальному довільному тлумаченню.

Таким чином, міжнародні договори, ратифіковані Україною, забороняють екстрадицію, пов'язану із зазначеними обставинами [3, с. 94]. Кожна ратифікована конвенція передбачає дотримання визначених зобов'язань.

У розгляді правових підстав екстрадиції вартує уваги ухвалені норми Європейською Радою 13 червня 2002 р., яка прийняла Рамкове рішення 2002/584/ЮВС відносно Європейського ордеру на арешт і процедури видачі злочинців. Політична і адміністративна стадії видачі були замінені судовим механізмом й після набрання юридичної сили Рішення з 1 липня 2004 р. суди Євросоюзу визнають запити про видачу особи, направлені судом іншої держави [7, с. 24].

Ці прийняті Рішення стосуються наступних правопорушень, якщо вони караються в державі ЄС, що видає ордер на арешт, позбавленням волі на строк не менше трьох років: тероризм, торгівля людьми, корупція, участь у злочинній організації, підробка валюти, вбивство, расизм і дискримінація, насилля, торгівля викраденими транспортними засобами, шахрайство, включаючи злочини, що зачіпають фінансові інтереси Європейських Співтовариств.

Особливо варто визначити, що важливі зміни цим Рішенням стосуються процедури екстрадиції: до цього країни Євросоюзу здійснювали передачу обвинувачених тільки міжнародним судам, а строк екстрадиції у цьому випадку ніколи не застосовувався. Тепер між членами ЄС та іншим світом екстрадиції підлягають особи в незалежності від громадянства.

Чільне місце серед міжнародно-правових актів щодо видачі осіб, які вчинили злочин, займає Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листопада 2000 р. [2]. Зазначена Конвенція визначає міжнародний характер злочину й встановлює різні форми співробітництва держав у боротьбі зі

злочинністю (передача кримінального провадження — ст. 21, захист свідків — ст. 24, допомога потерпілим — ст. 25 тощо), серед яких суттєве місце займає видача правопорушників (ст. 16) та передача засуджених осіб (ст. 17), що скоїли ний міжнародний злочин [7, с. 25].

Згідно ст. 16 п. 1 Конвенції ООН 2000 р. видача застосовується до осіб, які скоїли транснаціональний злочин, або якщо до злочину причетна організована злочинна група, при наявності умов: а) особа знаходиться на території запитуваної держави-учасниці, б) діяння, у зв'язку з яким запитується видача, є кримінально караним відповідно до внутрішнього законодавства як запитуючої держави-учасниці, так й запитуваної держави-учасниці. Якщо прохання про видачу стосується декількох окремих серйозних злочинів, деякі з яких не охоплюються цією статтею, то запитувана держава-учасниця може застосувати цю статтю також й щодо цих останніх злочинів (ст. 16 п. 2). Норми (ст. 16 п. 3) про видачу застосовуються до будь-якого міжнародного злочину згідно ст. 3 п. 1 (а) або (б) Конвенції, що зобов'язує держави-учасниці включати такі злочини як діяння, що можуть спричинити видачу, до будь-якого договору про видачу. Правовою підставою для видачі у зв'язку з міжнародним злочином буде зазначена Конвенція ООН 2000 р., про що повідомляється Генеральний секретар ООН при ратифікації, прийнятті або затвердженні Конвенції [2].

Видача здійснюється відповідно до умов, що передбачаються внутрішнім законодавством України (Глава 44 Кримінально-процесуального кодексу України «Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)») закріплені загальні умови та процесуальний порядок підготовки необхідних документів, що передбачає: офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати, та видачу такої особи; перевірку обставин, що можуть перешкоджати видачі; прийняття рішення за запитом; фактичну передачу такої особи під юрисдикцію запитуючої держави.

При цьому норми ст. 16 п. 8 Конвенції ООН 2000 р. закликають держави не зволікати з процедурою видачі та спростити пов'язані з нею вимоги про надання доказів, а норма ст. 16 п. 9 надають державам-учасницям право, на прохан-

ня запитуючої держави, взяти під варту особу, яка знаходиться на її території й видача якої запитується, або вжити інших відповідних заходів для забезпечення її присутності в ході процедури видачі. У випадку відмови у видачі особи, у зв'язку з міжнародним злочиним, на підставі, що така особа є її громадянином, запитувана держава зобов'язана передати справу без невинуватих затримок своїм компетентним органам з метою переслідування і співробітничати із запитуючою державою (ст. 16 п. 10) [7, с. 26].

Важливо, що Конвенція ООН 2000 р. може слугувати самостійною підставою для видачі осіб, яким інкримінуються такі злочини. Кожен із злочинів, щодо яких застосовується Конвенція, вважається включеним до будь-якого договору про видачу між державами-учасниками, в якості злочину, який може мати наслідком видачу (ст. 16 п. 3) [2].

Висновки. Таким чином, міжнародно-правові угоди, договори щодо екстрадиції, ратифіковані Україною, є однією з форм співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю. В свою чергу, Конвенції, договори між державами й інші правові акти щодо видачі особи мають розрізнену систему міжнародно-правових інструментів.

Також, слід ще раз наголосити, що загально-визнані міжнародні стандарти у галузі прав людини, зокрема щодо забезпечення права на життя, свободу та особисту недоторканність, на судовий захист тощо, мають принципове значення при видачі особи, що здійснила кримінальне правопорушення.

В свою чергу, певною мірою міжнародні норми про видачу правопорушників були систематизовані і відображені в кримінально-процесуальному кодексу України, положення якого є гарантією забезпечення прав особи, яка підлягає екстрадиції.

Наостанок нагадаємо, що метою екстрадиції є перешкода ухиленню від правосуддя за скоєний злочин. Аналізу конвенцій й КПК України довів, що правові положення є вичерпними і не підлягають розширювальному довільному тлумаченню.

Література

1. Європейська конвенція про видачу правопорушників. Рада Європи; Конвенція, Міжнародно-

дний документ від 13.12.1957. URL: <https://bit.ly/3Nj8WNt>.

2. Закон про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють 2004 (Верховна Рада України) *Офіційний веб-сайт України Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1433-15>.

3. Зуєв В.В. Процесуальний порядок видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція), як гарантія забезпечення прав особи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2014. Випуск 24. Том 4.С. 91-94.

4. Конвенція про екстрадицію (від 26 груд. 1933 р.) *Офіційний веб-сайт України Верховної Ради*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-33.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 (Верховна Рада України). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

6. Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму (13 квіт. 2005 р.). *Офіційний веб-сайт України Верховної Ради*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d68.

7. Попко В. Видача особи (екстрадиція) у транснаціональному кримінальному праві. *Evropsky politicky a pravni diskurz*, 2019. С. 20-28.

References

1. Yevropeyskaya konventsiya o vydache pravonarushiteley. Sovet Yevropy; Konventsiya, mezhdunarodnyy dokument ot 13.12.1957. URL: <https://bit.ly/3Nj8WNt>.

2. Zakon o ratifikatsii Konventsii Organizatsii Ob'yedinennykh Natsiy protiv transnatsional'noy organizovannoy prestupnosti i protokolov, dopolnyayemykh 2004 (Verkhovnyaya Rada Ukrainy) *Ofitsial'nyy veb-sayt Ukrainy Verkhovnoy Rady*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1433-15>.

3. Zuyev V.V. Protsessual'nyy poryadok vydachi lits, sovershivshikh ugovnoye pravonarusheniye (ekstraditsiya) kak garantiya obespecheniya prav lichnosti. *Nauchnyy vestnik Uzghorodskogo natsional'nogo universiteta. Seriya PRAVO*. 2014. Vypusk 24. Tom 4.S. 91-94.

4. Konventsiya ob ekstraditsii (ot 26 dek. 1933 g.) *Ofitsial'nyy veb-sayt Ukrainy Verkhovnoy*

Rady. URL: https://zakon.rada.gov.ua./laws/show/840_001-33.

5. Ugolovnyy protsessual'nyy kodeks Ukrainy 2012 goda (Verkhovnaya Rada Ukrainy). *Ofitsial'nyy sayt Verkhovnoy Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua./laws/show/4651-17>.

6. Mezhdunarodnaya konventsiya o bor'be s aktami yadernogo terrorizma (13 aprel. 2005 g.). *Ofit-*

sial'nyy veb-sayt Ukrainy Verkhovnoy Rady. URL: https://zakon.rada.gov.ua./laws/show/995_d68.

7. Popko V. Vydacha lichnosti (ekstraditsiya) v transnatsional'nom ugolovnom prave. *Yevropeyskiy politicheskiy i pravovoy diskurz*, 2019. S. 20-28.

Oksana Panova, Sofia Makoznak

LEGAL GROUNDS FOR EXTRADITION AS A GUARANTEE OF SECURING THE RIGHTS OF PERSONS

National Aviation University
Lyubomyr Huzar Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mails: panova_oksana@ukr.net, 6909829@stud.nau.edu.ua

*The purpose of the article is the analysis of international legal acts (international agreements, conventions) regarding extradition and their impact on Ukrainian procedural provisions in this aspect, which will give us an understanding of the extent to which they are the legal basis of extradition; substantiating the legal grounds for extradition as a guarantee of ensuring the rights of persons who have committed a criminal offense. **Research methods:** a comprehensive analysis of normative legal acts, scientific literature and the practice of applying criminal procedural legislation was used. **Results:** it is substantiated that international legal agreements, treaties on extradition, ratified by Ukraine, are one of the forms of cooperation between states in the fight against crime. In turn, Conventions, treaties between states and other legal acts on extradition have a separate system of international legal instruments. It is noted that generally recognized international standards in the field of human rights, in particular regarding ensuring the right to life, liberty and personal integrity, to judicial protection, etc., are of fundamental importance when extraditing a person who has committed a criminal offense. It was determined that, to a certain extent, international norms on the extradition of criminals were systematized and reflected in the Criminal Procedure Code of Ukraine, the provisions of which are a guarantee of ensuring the rights of a person subject to extradition. It is international conventions, agreements, treaties between states that are able to impose restrictions both on the extradition procedure and on the question of criminal liability for acts in which there is a political aspect. International norms refuse to extradite a person who left the country for political offenses, for persecution based on his race, religion, nationality. **Discussion:** the purpose of extradition is to prevent evasion of justice for a crime committed. The analysis of the conventions and the Code of Civil Procedure of Ukraine proved that the legal provisions are exhaustive and are not subject to expansive, arbitrary interpretation.*

Key words: extradition; extradition of persons; criminal procedural code of Ukraine; legal regulation; convention; international legal cooperation.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2024